

JUSTYNA DOROFIEJCZUK-PARADNY, SŁAWOMIR ZAWISZA

**EWOLUCJA SYSTEMÓW WSPARCIA DORADCZEGO NA ŚWIECIE - OD
DORADZTWA PAŃSTWOWEGO DO PRYWATNYCH USŁUG DORADCZYCH**

Słowa kluczowe: rolnictwo, doradztwo rolnicze, ewolucja, usługi doradcze

STRESZCZENIE

Zaprezentowane analizy ewolucji doradztwa rolniczego zostały wykonane w oparciu o studia literaturowe dotyczące procesu rozwoju systemów doradczych w świecie. Zostały przedstawione wyzwania doradztwa rolniczego w powiązaniu z przeglądem historycznym doradztwa i jego początkami wywodzącymi się ze starożytnej Mezopotamii i Chin. Zostały one udoskonalone w Europie na początku XIX wieku, a osiągnęły pełny rozwój w Stanach Zjednoczonych w późnych latach XIX i na początku XX wieku. Obserwacja przemian systemów doradztwa wskazuje na coraz większy udział prywatnych organizacji doradczych na rynku usług dla rolników, zwłaszcza od lat osiemdziesiątych XX wieku. Jednocześnie następuje zmiana funkcji i zadań doradztwa państwowego, wobec mniejszej zdolności do zaspokajania potrzeb doradczych rolników i krytykowanej słabszej sprawności i zdolności do racjonalnego gospodarowania publicznymi środkami finansowymi. Przegląd kończy analiza współczesnych, nowoczesnych form wsparcia doradczego z wykorzystaniem technologii informatycznych, które jak się wydaje nie będą w stanie wyeliminować bezpośrednich kontaktów z doradcami. Specyfika zamieszkiwania w środowiskach wiejskich, położonych peryferyjnie, wywołuje u rolników potrzeby utrzymywania relacji społecznych. Powoduje to ograniczenie znaczenia udostępniania usług doradczych do serwisów internetowych i baz danych z tendencjami zachowania kontaktów osobistych z pracownikami instytucji doradczych.

JUSTYNA DOROFIEJCZUK-PARADNY, SŁAWOMIR ZAWISZA

**EVOLUTION OF THE WORLD AGRICULTURAL EXTENSION SYSTEMS –
FROM PUBLIC TO PRIVATE EXTENSION SERVICES**

Key words: agriculture, agricultural extension, evolution, extension services

SUMMARY

In the article there have been presented literature based analyses of agricultural extension concerning the process of extension systems development in the world. There have been presented challenges to be coped with by those systems as well as a historical survey of agricultural extension whose origin dates back to ancient Mesopotamia and China. Those systems were improved at the beginning of the XIX century, to come to full bloom in the United States, in the late years of the XIX and the beginning of the XX century. Observation of extension systems indicates that the offer of private extension has been increasing, especially since the 80s of XX century. At the same time, a shift in function and tasks offered by the state owned extension companies has been reported as their ability to fulfill farmers' needs, work efficiency and poor management of public financial means came in for criticism. The survey finishes with an analysis of contemporary extension support forms using information technologies which appear unable to eliminate direct contact of counselors with their clients. Specificity of living in peripherally situated rural areas, make farmers willing to maintain social relations. This means that making extension services and data bases more available via the Internet is not of primary importance as the farmers tend to keep personal contact with agents of extension companies.

e-mail: j.drofiejczuk-paradny@utp.edu.pl
s.zawisza@utp.edu.pl

ŁUKASZ BOCHEŃSKI

ODNOWA WSI W DOLNEJ AUSTRII

Słowa kluczowe: odnowa wsi, obszary wiejskie, zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, inicjatywy lokalne, ARGE

STRESZCZENIE

Odnowa wsi jest jednym ze sposobów osiągnięcia celów rozwojowych, umożliwiającym poprawę jakości życia na obszarach wiejskich. W artykule dokonano analizy przypadków zebranych podczas pobytu studyjnego w Dolnej Austrii. Wskazano czynniki, a także zaprezentowano rozwiązania o charakterze organizacyjno - instytucjonalnym, które w znacznym stopniu determinowały ich przebieg i pozwoliły osiągnąć zamierzone cele. Przedstawiono również wpływ podejmowanych działań w odniesieniu do procesów społeczno – gospodarczych zachodzących na gruncie lokalnym, regionalnym czy krajowym.

ŁUKASZ BOCHEŃSKI

THE VILLAGE RENEWAL IN LOWER AUSTRIA

Key words: village renewal, rural areas, sustainable rural development, local initiatives, ARGE

SUMMARY

The village renewal is one of manners of attaining of development aims, making possible the improvement of quality of life on rural areas.

In the article one fulfilled analyses of gathered cases during the studio stay in Lower Austria. Factors were showed, and also presented solutions with organizational - institutional character which greatly determined their course and permitted to reach intentional aims. Also introduced the influence of undertaken activities with reference to social – economic processes occurring on local ground, regional or national.

e-mail: l.bochenski@cdr.gov.pl

ADAM WASILEWSKI

WSPÓŁPRACA ROLNIKÓW Z INSTYTUCJAMI SEKTORA PUBLICZNEGO

Słowa kluczowe: *sektor publiczny, gospodarstwo rolne, modernizacja*

STRESZCZENIE

W opracowaniu podjęto próbę oceny współpracy organizacji sektora publicznego z gospodarstwami rolnymi na rzecz modernizacji gospodarstw rolnych. W ramach tej oceny określone zostało znaczenie usług poszczególnych organizacji świadczonych gospodarstwom rolnym. Ponadto przeprowadzona została analiza jakości usług poszczególnych organizacji w opinii rolników. W opracowaniu przedstawiono również wyniki analizy wpływu wielkości gospodarstwa – mierzonej zarówno powierzchnią użytków rolnych jak i poziomem nadwyżki bezpośredniej – na liczbę organizacji, z którymi gospodarstwo współdziałało. Oprócz oceny współpracy gospodarstw rolnych z organizacjami sektora publicznego podjęto ponadto próbę określenia znaczenia instytucjonalnych układów wspierania gospodarstw rolnych w kontekście dystrybucji uzyskiwanych dochodów oraz specyfiki działalności inwestycyjnej gospodarstw.

ADAM WASILEWSKI

FARMERS COOPERATION WITH INSTITUTIONS OF THE PUBLIC SECTOR

Key-words: *public sector, farm, modernization*

SUMMARY

The linkages and cooperation between public sector organizations and farmers for farm modernization have come under review in this paper. The importance of public services provided by particular organizations to the farmers has been defined for the evaluation purposes. Furthermore the analysis of services quality in the farmers' opinion was made. The paper also presents the outcomes of analysis of farm size impact on the number of public organizations, which provided their services to the farm - in terms of both economic and physical size. Apart from the assessment of cooperation between public organizations and farms, the analysis of the influence of institutional arrangement on the distribution of farm income and investment specificity was made.

e-mail: wasilewski@ierigz.waw.pl

ALEKSANDRA BROŻEK

**OCENA DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁU TERENOWEGO AGENCJI RYNKU
ROLNEGO W BYDGOSZCZY PRZEZ JEGO PRACOWNIKÓW
I BENEFICJENTÓW**

Słowa kluczowe: Oddział Terenowy Agencji Rynku Rolnego, województwo kujawsko-pomorskie, beneficjenci, pracownicy

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono wyniki badań, przeprowadzonych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wśród pracowników i beneficjentów Oddziału Terenowego Agencji Rynku Rolnego w Bydgoszczy. Okres badawczy trwał od września 2009 roku do marca 2010 roku. W badaniach posłużono się ankietą i wywiadem kwestionariuszowym. Populację generalną stanowili beneficjenci w liczbie 30 700 osób oraz pracownicy w liczbie 52 osób. Przy założeniu 6% błędu, populacja badana beneficjentów wyniosła 186 osób. Na pytania zawarte w ankiecie odpowiedziało 32 pracowników. Obie grupy respondentów bardzo wysoko bądź wysoko oceniły dostosowywanie się do oczekiwań klientów oraz poziom usług oferowanych przez Oddział. Blisko 80,0% badanych beneficjentów bardzo wysoko lub wysoko oceniło swoje zadowolenie z usług świadczonych przez daną jednostkę. Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że zarówno pracownicy i jak i beneficjenci OT ARR w Bydgoszczy pozytywnie ocenili działalność Oddziału.

ALEKSANDRA BROŻEK

**EVALUATION OF ACTIVITY OF REGIONAL BRANCH AGRICULTURAL
MARKET AGENCY IN BYDGOSZCZ BY ITS EMPLOYEES AND BENEFICIARIES**

Key words: Regional Branch Agricultural Market Agency, Kuyavian-Pomeranian voivodeship, beneficiaries, employees

SUMMARY

The article contains results of surveys carried in Kuyavian-Pomeranian province among employees and beneficiaries of the Regional Branch of the Agricultural Market Agency in Bydgoszcz. The surveys questionnaire and interview were conducted from September 2009 to March 2010. General population covered 30700 beneficiaries and 52 employees. It could be assumed that with the 6% margin of error, the population of beneficiaries amounted to 186 people. As much as 32 employees answered the questions raised in the questionnaire. Both groups of respondents highly appreciated or adapt to customer expectations and the level of services offered by the Branch. In addition, nearly 80.0% of the beneficiaries very highly or highly rated their satisfaction with the services provided by the unit. Based on the survey can be concluded that both the employees and beneficiaries of the RB and AMA in Bydgoszcz positively evaluated the activities of the Branch.

e-mail: olabrozek@o2.pl

PIOTR MOSKAŁA, PAWEŁ RADOMSKI

WDRAŻANIE DZIAŁANIA „KORZYSTANIE Z USŁUG DORADCZYCH PRZEZ ROLNIKÓW I POSIADACZY LASÓW” OBJĘTEGO PROW 2007-2013 W OPINII OŚRODKÓW DORADZTWA ROLNICZEGO

Słowa kluczowe: *PROW, usługi doradcze, ośrodki doradztwa rolniczego, wymogi wzajemnej zgodności*

STRESZCZENIE

Celem opracowania była analiza zakresu korzystania przez rolników z usług doradczych Ośrodków Doradztwa Rolniczego, dofinansowywanych w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, w początkowym okresie jego funkcjonowania. Wprowadzenie dofinansowania usług miało ułatwić rolnikom dostosowania gospodarstw do wymogów wzajemnej zgodności. Badania ankietowe przeprowadzono we wszystkich 16 Wojewódzkich Ośrodkach Doradztwa Rolniczego. Została przedstawiona analiza ilości udzielonych usług, oceniono wpływ rozszerzenia zakresu usług doradczych na zainteresowanie rolników korzystaniem ze wsparcia oraz określono podstawowe bariery w dostępie do działania. Omawiane zagadnienia mają istotną rolę we wdrażaniu w/w działania, dlatego też wskazano propozycje zmian w zasadach udzielania pomocy doradczej.

PIOTR MOSKAŁA, PAWEŁ RADOMSKI

IMPLEMENTATION OF THE OPERATION “USAGE OF ADVISORY SERVICES BY FARMERS AND FOREST OWNERS” WITHIN RURAL DEVELOPMENT PROGRAMME 2007-2013 IN THE OPINION OF THE AGRICULTURE ADVISORY CENTRES

Key words: *Rural Development Programme, consultancy services, advisory centers, cross-compliance requirements*

SUMMARY

The aim of the study was to analyze the extent of use of advisory services of the Agricultural Advisory Centers, granted under the action entitled “Use of advisory services by farmers and forest owners’ in the Rural Development Programme 2007-2013, in the initial phase of its functioning.

The goal of the introduction of the co-financing services were to facilitate farmers to adapt their farms to cross-compliance requirements. Survey research was conducted in all 16 provincial advisory centres. Analysis of the quantity of services provided has been presented, the impact of extending the scope of advisory services to farmers’ interest in the use of support has been evaluated and the fundamental barriers of this action have been identified. These issues have an important role in implementing the above actions, therefore, the proposals for changes in the rules for the provision of advisory assistance have been indicated.

e-mail: pmoskala@izoo.krakow.pl

e-mail: radomski@izoo.krakow.pl

IRENA AUGUSTYŃSKA-GRZYMEK

OPŁACALNOŚĆ PRODUKCJI BROJLERÓW KURZYCH W LATACH 2006-2010

Słowa kluczowe: *brojlery kurze, koszty i dochody z produkcji brojlerów, opłacalność produkcji*

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono rachunki kosztów i dochodów z produkcji brojlerów kurzych w latach 2006-2010. Dla roku 2006 podstawą ich przeprowadzenia były dane rzeczywiste zebrane w indywidualnych gospodarstwach rolnych, dla lat kolejnych – dane GUS i własne szacunki. W pracy omówiono też opłacalność produkcji tego drobiu. Wyniki z chowu brojlerów zaprezentowano średnio dla badanej zbiorowości oraz – w celu pokazania zróżnicowania – w gospodarstwach najlepszych i najsłabszych, wybranych pod względem uzyskanej z badanej działalności nadwyżki bezpośredniej.

Badania uwiarydowiły, że w omawianym okresie, średnio w jednostkach wytwarzających około 500 ton żywca brojlerów kurzych rocznie, produkcja tego drobiu przynosiła nieduży dochód, a jej opłacalność była niska. Jednak w gospodarstwach najlepszych wspomniana działalność była wyraźnie dochodowa i wysoce opłacalna, a w najsłabszych – zdecydowanie nieopłacalna. Wykazano również, że o opłacalności chowu brojlerów kurzych decydował przede wszystkim koszt pasz wykorzystywanych w ich żywieniu.

IRENA AUGUSTYŃSKA-GRZYMEK

PROFITABILITY OF TABLE CHICKENS' PRODUCTION IN PERIOD OF 2006-2010

Key words: *table chickens, costs and incomes of broilers production, profitability of production*

SUMMARY

The paper presents accounts of the costs and incomes of the table chickens' production in period of 2006-2010. The accounts for the 2006 were based on real data collected on private farms, for the next years Central Statistical Office data and own estimations were used. The paper also analyzes the broilers production profitability. Results from the fattening table chickens are presented as averages for the surveyed sample and – in order to show the diversity – in the best and weakest farms considering the gross margin level.

The study revealed that in the analyzed period, on farms producing about 500 tones of table chickens per year, income and profitability level was low. However, in the best farms, table chickens production was very profitable as opposed to the weakest farms, in which it was definitely unprofitable. The researches also demonstrate that the profitability of fattening table chickens depends on the feeding stuff cost.

e-mail: Irena.Augustynska@ierigz.waw.pl